

Relationships between Sustainable Architecture & Tourism Hotel Constructing & Glocalization Think

پیوند های معماری پایدار و گردشگری: هتل سازی و تفکر جهان وطنی

By: Paola Deda

Translated by:

Yasin Dorudian

پائولا ددا

ترجمه ی: یاسین درودیان

پائولا ددا
Paola Deda

Abstract:

Given the inevitability of the tourism industry as an economic phenomenon, bound to expand globally, we have to find a way to make it sustainable. Architecture can be the first means to link the global dimension of the phenomenon to its local implications. The "glocalization" of smart solutions implies the global spreading of sustainability principles, the search for practical examples at a local level and the awareness of being part of the same global market. Best practices and success stories could then be shared, not for "cloning" them, but to better understand the underlying concept and logic and to adapt them to different local realities. Nevertheless the marketing of sustainable architecture will be a difficult challenge, given its dependence on local style and traditional knowledge and materials, which make every project different from the others in terms of style, form and structure. The lack of a common aesthetics that would make sustainable architecture recognizable worldwide leaves to architects the responsibility of highlighting the advantages and potential of their buildings.

In the case of hotels and tourist resorts, it is also up to the developer to fully understand the possibilities offered by sustainable architecture, opening the tourism sector to a new age of cultural discovery in the full respect of local environments. If travel does not yet broaden the mind, the challenge is for us architects and developers to put Lord Byron's words into action.

[با برپا کردن] هر ساختمان جدید، قطعه ای از زمین از نیروهای شفا دهنده و سلامت بخش طبیعی چون نورخورشید، باران و حیات موجودات محروم می شود. ساختمان باید این موارد را با کیفیت های خاص خودش جبران کند.^۱

کنت بایز

لرد بایرون (Lord Byron) شاعر انگلیسی، زمانی گفته بود سیاحت، مرزهای ذهن را گسترش می دهد. از دیدگاه گردشگر، گردشگری در واقع باید راه های فرار از فشارها و تنش های روزمره و غرق شدن فرد در محیطی متفاوت و شادی بخش را در مواجهه با یک فرهنگ متفاوت فراهم کند. متأسفانه ما همیشه در یک فرایند «تصرف، سوء استفاده و پایمال کردن» مقاصد گردشگری مشارکت می کنیم؛ فرایندی که ارتباط کمی با اهداف اکتشافی، فرهنگی و تفریحی یک سایت تفریحی دارد. این پدیده نه تنها کمکی به گردشگری نمی کند، بلکه باعث افزایش تخریب محیطی شده و تأثیرات نامطلوبی بر روی شرایط فرهنگی، اجتماعی موجود در ساختمان های گردشگری می گذارد. جوانب منفی و مخاطرات گردشگری انبوه و همگانی در جزایر کوچک و نواحی کنار دریا که به دلایل فیزیکی و طبیعی ظرفیت حمل و نقل در آنها محدود است، به وضوح دیده می شود. بنابراین یکی از اهداف گردشگری پایدار باید برنامه ریزی و طراحی اقامتگاه ها و تفریحگاه ها با توجه به زیست بوم (Ecosystem) باشد. همان طور که در برنامه ی عمل "باربادوس" (Barbados) ^۲ بیان شده، یکی از مبادی توسعه ی پایدار منابع گردشگری، گسترش سرمشق های هدایت و استانداردها برای طراحی و ساخت، به منظور محاسبه ی انرژی و مصرف آب، نظارت بر فاضلاب و فرسایش زمین، مدیریت مناسب و محافظت از جذابیت های طبیعت گردی و ظرفیت حمل و نقل مناطق گردشگری است. طراحی و برنامه ریزی پایدار، منافع اقتصادی را که یک صنعت گردشگری سالم می تواند به همراه بیاورد به مخاطره نمی اندازند؛ برعکس، می توانند قابلیت های بومی یک محل را رشد داده و دانش و مهارت سنتی را به خدمت گیرند. جایی که روش ها و مواد و مصالح پایدار به کار گرفته می شوند، ساختمان ها می توانند به برکت بهای کمتر ساخت و ساز و نیز دوام بیشتر، هم به لحاظ زیست بوم شناسانه و هم از نگاه اقتصادی سودآور باشند.

جهانی سازی مکان ها:

جهانی سازی در واقع در اشکال فضایی مربوط به زیر ساخت های گردشگری، همانند هتل ها، فرودگاه ها و ایستگاه ها با تبدیل فضاها ی عمومی به "لا مکان ها" (Non _ Places) منعکس شده است. اشکال لامکان به طریقی کاملاً شبیه هم قابل نسخه برداری مجرد در هر جای دیگر دنیا هستند؛ هر چند که معماری هایی غیر شخصی و جهانی را پدید می آورند که از هر دو منظر محیطی و اجتماعی، ناپایدار قلمداد می شوند. جهانی سازی اقتصادی در همان هسته ی مرکزی پدیده ی گردشگری قرار گرفته. هر دوی آنها امکان تحرک بیشتری را برای سرمایه، کالا، خدمات، مردم و شناخت از یک محل به

لا- مکان هایی می شوند که هنر، زیبایی شناسی، عناصر فناوری و فرهنگی محیط بومی را به طور جدی به مخاطره می افکنند. با این حال گردشگر لزوماً در پی آنچه خود ندارد، نیست. او در جست و جوی شرایط رفاهی و امکانات پذیرایی است که اگر از امکانات محل زندگی اش بهتر نیست لااقل مشابه آن باشد تا آن موقعیت را به عنوان یک تجربه صمیمی و ناب و هیجان انگیز به خاطر داشته باشد. در این موقعیت، فناوری می تواند به سادگی شرایط رفاهی را فراهم کند؛ درحالی که «سرگرمی» می تواند ذاتی مکان، سنن مردم و تنوع فرهنگی آن باشد. معماری همچنین می تواند فرایند کشف فرهنگ محلی را تسهیل یا محدود کند، چرا که دلالت و بیان ویژه ی خود را دارد. اگر ساخت و ساز بر طبق اصول طراحی محلی و بومی و سبک های سنتی صورت گیرد، هتل به پادمانی برای معماری محلی بدل می شود. به علاوه اگر سامانه های زیست آب و هوایی (Bio_Climatic - Systems) به کار گرفته شوند (برای مثال برای تنظیم فضاهای داخلی و یا برای مقاصد توزیع آب و فضاهای خدماتی) هتل به نمونه ای از خدمات و بازدهی در فناوری های زیست بوم شناسانه تبدیل می شود. این گزینه که قلمرو را با ساخت و ساز بدون شخصیت پامال نکنیم، کمک می کند تا حس محلی مکان را دوباره بازگردانیم و خصوصیات آن را مجدداً کشف کرده و ارتقاء دهیم.

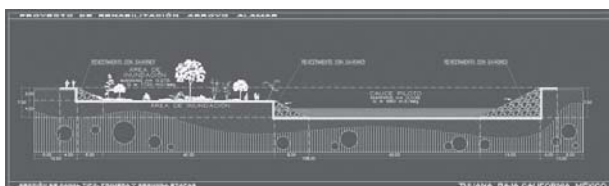
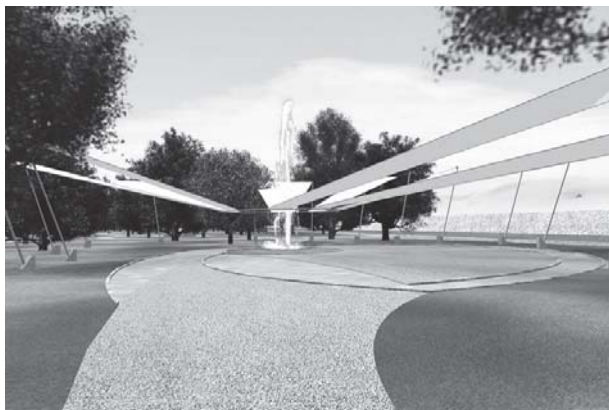
بومی سازی معماری:

طراحی پایدار باید عناصر فضایی محلی را گسترش داده و آنها را تبدیل به هسته ی مرکزی جذب گردشگر کند. اقامت گاه های جدید باید در هماهنگی با فضاهای طبیعی محلی و میراث کهن معماری ساخته شوند.

به اشتباه، محافظت از یک صنعت سنتی طبیعی و واقعی به اندازه ی ساخت و ساز هتل های بی هویت و فوق مقیاس با اهمیت تلقی نشده است. شاید سوء تفاهم در مورد مزیت های واقعی

محلی دیگر پدید آورده اند. جهانی سازی، همچنین، به طرز اجتناب ناپذیری طبیعت و ریخت شناسی شهر را تحت تاثیر خود قرار داده است. این مورد به طور خاص، در مکان هایی که از سوی گردشگری همگانی مورد سوء استفاده واقع شده قابل رویت است. اگر گردشگری «فرصت های مسافرت، شناخت سایر فرهنگ ها، ترویج پیوندهای نزدیک تر و صلح بین مردم را فراهم آورد و خود آگاهی توأم با احترام گذاشتن به تنوع فرهنگ ها و سبک های زندگی را خلق کند»، بنابر این استراحتگاه های مخصوص گردشگر و هتل ها باید بیانگر سنت های محلی باشند و همچون بیانه ای علیه جهانی سازی سبک ها و معماری ها در دسترس گردشگر قرار گیرند. معماری دارای استعداد تعریف فضاهای است و در نتیجه نفوذی قوی روی رفتار و ادراک انسانی دارد. با وجود این، نیروی درونی و لاینفک آن در تعادل پایدار، که اغلب به عنوان یک مورد کاملاً اقتصادی یا زیست بومی وجود داشته و مطرح شده، دست کم گرفته شده است. معماری پایدار با توجه و احترام به سنن بومی فرهنگی و به حداقل رساندن تاثیر محیطی، موفق شده است فضاهای طبیعی و مصنوعی را در هم ادغام کرده و حس مکان را خلق کند. برعکس، باز تولید عناصر فیزیکی مشابه در نواحی مختلف جهان، «مک دونالد» سازی عادات و رفتارها و همگونی نهایی تزئینات و سبک ها منجر به از دست رفتن هویت محلی برای به دست آوردن یک خصیصه ی جهانی می شود. این فرایند بر این فرض بنا شده که سبک زندگی و شرایط رفاه مشابه مکان اسکان گردشگر باید به طور کاملاً یکسان در مقصدهای تعطیلات او بازآفرینی شود. نتیجه ی فوری و آشکار این فرایند، باز آفرینی عناصر معماری مشابه و فاقد جنبه ی شخصی است که رضایت بخش بودن آن برای گردشگر پذیرفته شده است. این عناصر عبارتند از: تهویه مطبوع، اتاق های ضد عفونی شده، کمبود تزئینات و جزئیات معماری و انفکاک کامل فضاهای داخلی و خارجی. اما آیا ما مطمئن ایم که اینها خواسته های یک گردشگر است؟ در بسیاری از مقصدهای گردشگری حدس زدن این که موقعیت هتل کجاست، از روی خصوصیات فیزیکی و ظاهری هتل می تواند بسیار دشوار باشد. (البته اگر روی بلیت هواپیما یا صورت حساب هتل درج نشده باشد!) این جاست که فرودگاه ها و هتل های سراسر جهان

جذابیت ها	هتل های سبک معماری پایدار	هتل های سبک جهانی
	مبتنی بر عوامل محیطی و فرهنگ های محلی	مبتنی بر مداخلات گسترده در محیط های محلی (برای نمونه پارک های تفریح و سرگرمی)
مصرف انرژی	به شدت توسط استفاده از نیروی باد و خورشید و معماری غیر فعال خورشیدی کاهش یافته است	سطوح بالای مصرف انرژی بر طبق استفاده ناپایدار از منابع محلی و محدود انرژی
صنایع طبیعی (آب و خاک)	تاثیر کم ساخت و ساز ، استفاده ی پایدار از منابع آب کمیاب	مداخلات گسترده شهری و بهره کشی و سود جویی از زمین و سطح بالای مصرف آب
ضایعات	رفتار پایدار و بازیافت شونده ضایعات طبیعی با تبدیل آنها به کود گیاهی	انتقال ناسالم ضایعات مایع و جامد ، آلودگی نواحی کنار دریا
تنوع زیست محلی	محافظت از تنوع زیست محلی به عنوان عوامل مهم و جذاب	استثمار و تحلیل رفتن محیط های طبیعی
فرهنگ محلی	اهتمام به جذب گردشگر به عنوان وسیله ای برای تبادلات فرهنگی	زیر پا گذاشتن الگوی تفریحات گردشگر به بهانه ی جهانی سازی
اقتصاد محلی	با دخالت کامل صنایع دستی ، هنرها ، و نیروی کار محلی تقویت می شود	حضور چشمگیر کالاها و مشاغل وارداتی به طور جدی آن را تحت تاثیر قرار می دهد

" معماری سبز " منشاء بسیاری از گزینه های توسعه ناپایدار باشد . هتل هایی که بر اساس سبک جهانی ساخته شده اند در مقایسه با هتل های مبتنی بر معماری پایدار ، بسیاری مشکلات و تهدید های محیطی را به وجود آورده اند .

فرایند برنامه ریزی هتل پایدار باید با تحلیل صحیح سایت و منابع زیست بومی آن آغاز شود . اینها مشتمل بر زیست بوم محلی ، زمین شناسی ، شناخت پستی و بلندی ، پوشش گیاهی ، آب شناسی ، نقاط پخش آب ، دسترسی به نور خورشید ، منطقه بندی ریز آب و هوایی ، شناسایی عوامل بحرانی و رسیدن به نتایج مبتنی بر راهبردهای طراحی است . بنابراین برنامه ریزی محیط و زمینه از نخستین پله های حرکت به سمت مقاصد پایدار گردشگری است . محوطه سازی هم باعث محافظت از تنوع زیست محلی می شود و هم حس مکان را به وجود می آورد . محوطه سازی حیات بخش در موارد متعددی می بایست سایت را به آنچه در ابتدای کار بوده بازگرداند . برای مثال ، استفاده از ساختارهای زنده برای ایجاد سر پناه و ساخت و سازهای خارج از خانه یک عمل بسیار پایدار است ؛ چرا که این ساختارها عموماً نیاز به نگهداری ندارند (چوب یا سایر مصالح مورد نیاز آنها نیست) و توان بالایی برای خنک سازی محیط دارند . بنابراین طبیعی به نظر می رسد که در بعضی از محیط های گردشگری به امکانات انرژی خورشیدی نظری داشته باشیم . نیروی خورشید می تواند خودکفا بودن ساختمان را تضمین کرده ، هتل ها را به سامانه هایی مستقل ، منسجم و پایدار تبدیل کند که می توانند در مسیر خود با احترام مطلق به طبیعت محیطی کار کنند . همان طور که ضرب المثل آفریقایی می گوید ، هنگامی که روی خود را به سمت خورشید بچرخانی ، تمام سایه ها پشت سرت قرار می گیرند ، و از این رو در این مورد خاص امکانات نیروی باد و خورشید می تواند واقعاً انقلابی در صنعت گردشگری ایجاد کند . با این حال هنگامی که تاکید منحصرأ بر روی بازدهی انرژی و کاهش مصرف سراسری آن با استفاده از سلول های خورشیدی باشد ، بیشتر پروژه ها بی روح و کسل کننده می شوند ، و فرم آنها معمولی و خنثی به نظر می آید . در فرایند برنامه ریزی هتل ها ، استفاده از انرژی خورشیدی اغلب نادیده گرفته می شود . این بدان مفهوم است که نیروی معماری در شکل دادن به فضاها و یافتن راه های طبیعی برای تنظیم دمای داخلی و شخصیت بخشیدن به بنا دست کم گرفته می شود . برای افزایش بیشتر خودکفایی در ساخت و ساز ، استفاده مناسب از مصالح بوم آورد و بازیافت شونده باید به صورت یک اولویت قرار گیرد . تعدادی از واقعیات خارجی و اولویت باید باید گزینه ها را جهت دهی کنند : مصالح بازیافت شونده ی محلی باید ارزان و غیر سمی بوده و انرژی ساخت و حمل و نقل آنها پائین باشد . این به طور ضمنی حاکی از

استفاده‌ی خلاق از مصالح و موادی چون حصیر است. برای مثال نی گیاه برنج محصول ضایعات کشاورزی است که عموماً سوزانده می‌شود. یافتن و به صورت حصیر درآوردن این نی آن را در برابر آتش بسیار مقاوم می‌کند، در معرض هجوم جوندگان و حشرات قرار نمی‌دهد و در صورتی که باروکش‌های خاصی محکم شود می‌تواند عایق بسیار خوبی بوده و باعث خنک شدن بنا شود. مزیت‌های مشابه را می‌توان برای سایر مواد و مصالح محلی بر طبق میزان دسترسی به آنها و محل استقرار پروژه یافت. راه حل‌های فنی معماری پایدار در ساخت اقامتگاه‌های گردشگری می‌تواند امتیاز توسعه پایدار را در سه بخش فراهم کند:

۱- اقتصاد محلی می‌تواند با استفاده‌ی گسترده‌تر از مصالح بومی، مهارت‌های سنتی و سرمایه‌گذاری‌های محلی، باعث تجدید حیات ساختمان‌های محلی شود. سازه‌های پایدار در خور توجه هستند و علائق را به سمت خود جذب می‌کنند و فرایند تنوع ساختمان‌های مشابه را سرعت می‌بخشند.

۲- بیشتر محیط‌های محلی دست نخورده باقی می‌مانند و محل‌های سکونت جدید جای کمتری در زمین خواهند گرفت. بنابراین کاهش ضایعات و آلودگی سمی و محافظت از منابع طبیعی را در پی خواهد داشت.

۳- آخرین مورد که اهمیت آن از دو مورد قبلی کمتر نیست، جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی توسعه است که گرایش فزاینده به مهارت‌ها و فنون سنتی، هنرها و صنایع دستی و سبک‌های تزئینی را موجب می‌شود.

اهمیت فناوری جدید:

مهارت سنتی محلی و جست‌وجو برای منابع انرژی پایدار، وابستگی شدیدی به یافتن یک فناوری جدید دارد. این تنها در خلال آزمودن و شبیه‌سازی‌هایی روشن می‌شود که ساختمان پایدار می‌تواند از خلال آنها به بالاترین سطح بازدهی و عملکرد در کمترین میزان ساخت و ساز و هزینه‌های نگهداری برسد. مزایای انرژی خورشیدی برای چند قرن است که شناخته شده است. آسیاب‌های بادی چندین سال پیش اختراع شده‌اند. ما اکنون علاوه بر فناوری سنتی، صاحب فناوری مدرن هستیم که اجازه می‌دهد تا فناوری خورشیدی را اصلاح کرده و توربین‌های بادی را کارآمدتر کنیم و آبگرمکن‌های خورشیدی تولید کنیم. حالا می‌دانیم چگونه از خورشید برای این که یک شکل انرژی غیر متمرکز به ما بدهد، استفاده کنیم. به علاوه ما شاهد پیشرفت‌های جدیدی در انرژی موج و تبدیل انرژی گرمایی اقیانوس هستیم. از آن جا که مواد به هم مرتبط هستند برنامه‌های نرم‌افزاری می‌توانند برای ارزیابی اهمیت نسبی بسیاری از عوامل از قبیل دوام، احتیاج به نگهداری و هزینه‌های ضمنی مربوط به انرژی مفید باشند. در این زمینه می‌توان مطالعاتی روی موادی که به لحاظ زیست‌شناسی تجزیه و فاسد می‌شوند انجام داد و تاثیرات گسترش منابع و تحلیل رفتن زیستگاه‌های طبیعی را ارزیابی کرد. فناوری الگوهای رایانه‌ای سامانه‌ها، منابع و جریان‌ها را تعیین کرده، و مبنایی برای کامل کردن طراحی ایجاد می‌کند. استدلال‌های مخالف طراحی خورشیدی بدین گونه است که این انرژی فقط جواب گوی خانه‌های کوچک است و برای ساختمان‌های بزرگ که میزبان صدها تن از مردم هستند، کارآمد نیست. فناوری ثابت کرده است که طراحی منطبق با زیست‌بوم و استفاده از انرژی خورشیدی جزء ساز و کارهای پایدار قلمداد می‌شود؛ هر چند سخن از تعداد زیاد و ابعاد بزرگ در میان باشد. چالش موجود بر سر جست‌وجو برای راه حل‌های پایدار مبتنی بر واقعیت‌های محلی و مستقل از ابعاد محیط و مکان و ساختمان است که دیگران را در یک آگاهی عمومی سهیم کرده و بدون آن که الگوهای ناپایدار را در سراسر جهان باز تولید کند راه حل‌هایی برای امور مختلف فراهم می‌آورد.

نتیجه‌گیری:

باید نظر داشتن ضرورت صنعت گردشگری به عنوان پدیده‌ای اقتصادی که جهش کرده و در سراسر جهان در حال گسترش است، ما مجبوریم راهی پیدا کنیم تا این صنعت را به صورت امری پایدار درآوریم. معماری می‌تواند اولین وسیله برای پیوند دادن ابعاد جهانی این پدیده به دلالت‌های محلی آن باشد. جهان‌بومی‌سازی (Glocalization) راه حل‌های هوشمندانه، به معنای گسترش جهانی اصول پایداری، جست‌وجو برای نمونه‌های عملی در سطح محلی و آگاهی داشتن از حضور در بازار جهانی مشابه است. بنابراین می‌توان در بهترین کارها سهیم بود و بیشترین موفقیت را کسب کرد، نه برای بهسازی و ایجاد نسخه کپی از آنها، بلکه برای فهم بهتر ساختار و منطق زیر ساخت آن و وفق دادن آنها با واقعیت‌های متفاوت محلی. از این رو بازاربومی معماری پایدار چالشی دشوار خواهد بود که به سبک‌های محلی و شناخت‌ها و مواد و مصالح سنتی وابسته است، و هر پروژه را از پروژه‌های دیگر از نظر سبک، شکل و ساختار متفاوت می‌کند. نبود یک زیبایی‌شناسی متعارف که معماری پایدار را در سطح جهانی قابل تصدیق کند، مسوولیت روشن کردن مزایا و توانش‌های ساختمان‌ها را به معماران واگذار می‌کند. نکته‌ی گفتنی در مورد هتل‌ها و اقامتگاه‌های گردشگری این است که طراح می‌بایست امکانات منتج از معماری پایدار را به خوبی دریابد و دروازه‌ی بخش گردشگری را به سمت دوره‌ای جدید از اکتشاف فرهنگی - با احترام کامل به محیط‌های محلی - باز کند. اگر سیاحت هنوز ذهن را گسترش نمی‌دهد، چالش آن برای ما معماران و سازندگان است که کلمات "لرد بایرون" را به عرصه‌ی عمل آوریم.

منبع:

<http://www.islandonline.org/pdf/shsd/Deda.pdf>

(با اخذ کپی رایت از نویسنده)

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- دیدگاه‌های بیان شده در این مقاله متعلق به نویسنده است که در حد قابلیت‌های شخصی وی نوشته شده‌اند. از این رو نباید به عنوان متنی که سازمان ملل بر آن تاکید دارد یا لزوماً حاوی دیدگاه‌های بخش‌بندی شده‌ی توسعه پایدار است، تلقی شوند.
- ۲- کنت بایز: معماری زنده، تاون بریج، ۱۹۹۴
- ۳- "برنامه بازبادوس برای عمل" طرح کلی برای توسعه پایدار ایالات‌های در حال توسعه است.
- ۴- منشور گردشگری پایدار، لاتزاروت، ۱۹۹۵

